

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 18 kor.
 Negyedévre... 5
 Helyben hátszó hirdetés:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 2.

A szerkesztőség kéziratok visszatérítésére
 vagy megőrzésére nem vállal felelősséget.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 2.

NAGYVÁRAD, márczius 7.

Zsákutczában.

(Dr. H. L.) Hála Isten, nem a magyar nemzet van benne, hanem a nyakára ültetett abszolutizmus. A parlamentet már két hete szétkergette katonákkal, rendőrökkel. A beszámolókat már egy hete tiltja, akadályozza beamterekkel, csendőrökkel. És mégis, akad-e, aki fél tőle? Bizony nem akad senki. Vannak kétségbeesett emberei, akik mindenkor mindenre kaphatók voltak, Most is beállanak az önkény zsoldosai közé. Ki ennek, ki annak, kinek ami jut. Egyiknek több, másiknak kevesebb. Valami mégis s a valami mégis több a semminél. Hogyne örülne tehát a sok furcsa homo novus, a sok hajléktalan a hirtelen ölébe csöppent pozíciónak. Két kézzel kap utána. S bár a mi hazánkban, sajnos, még mindig nagyon sok ember eladó, ugyan van-e köszönet a sok új akvizícióban? Dehogyan is van. Tehetetlen velük az abszolutizmus. Ami éppen nem csoda, hiszen még a maga képére és hasonlóságára teremtett kormányával is az.

Régi kép ugyan, sőt valamennyire még hízogó is adott körülmények közt, ha a mi spirituszba való, niedagewesen abszolutizmusunkat a sokat emlegetett önfiait fölfaló Szaturnuszhoz hasonlítjuk; tény azonban másrészt, hogy az abszolutizmuson, pláne amióta nyílt sisakkal küzd az utolsó két hét folyamán, rajt az Isten büntetése, amely szemelláthatólag

főként abban nyilvánul meg, hogy maga magát teszi lehetetlenné a tulajdon, fizetelt, adósságból kiváltott embereivel, a kik egymás nyomában lejtnek kénytelen-kelletlen a politikai Nirvána örvényébe.

Jöttek az új főispánok, egyikük kellemetlenebb speciálitás, mint a másik. Viselt dolgaiknak se szeri, se száma. Ám alig, hogy föltűntek, csakhamar le is hunyt csillaguk fénye. Mennek, el kell menniök, még pedig ugyancsak kínos emlékekkel szívében s kihalt remények társaságában. Nemcsak a főispánok mennek, majd sor kerül nemsokára a plenipotenciáriusokra is. Hiszen maguk az abszolút kormány miniszterei is mennek. Éppen a hivatalos lap tegnapi száma közöl megint egy csomó fölmentést. A nemzet már sokat tanult, a történelem nagyon sokat tud, de sem a nemzet, sem a történelem nem felejt. Joggal kérdezhetjük azért a politikai morális, a Lányi-emlegette parlamenti etika nevében, ugyan hány penitenciáriusra lesz majd szüksége ennek a sok plenipotenciáriusnak, hogy legalább az utókor szemében valamelyes amnesztia felét nyerhessenek!

Igy jár, aki szelet vet. Viharon kívül egyebet nem arathat. S ez a vihar egyszer mégis csak el fogja söpörni. Lám, most itt van legujabban a kandurbajszu Bánffy, aki megint tettekkel-tényező akar lenni mindenáron. Maholnap odajut, hogy még a leghaladóbb haladót is veszélyeztetni befolyásában az abszolutizmus vizein. Hiszen már Fejérváryt is ijesztgeti az egykori hopmester, a sajtóságos politikai

főnix, hogy kiüti a nyeregből s a fészkebe röpül. De hát vajjon komolyan lehet-e venni a történelem után Bánffyt? Hock annak idején elhitette az optimistákkal, hogy Paulus lett vezéréből, de ki látott olyan Pál fordulását, amelyet megint vissza lehet csinálni? Bánffy lépése csak az abszolutizmus soraiban okozhat kavargást, egyebütt nem.

Sem Fejérváry, sem Bánffy, sem a rekonstruált kabinet, sem a sok fenyegetőzés a választások elhalasztásával, sem a királyi biztosok, sem az érőszakos ujonczozás kilátásba helyezése, sem a szuronyok, sem a megyék autonómiájának fölfüggesztése — mindez nem szabadítja ki az abszolutizmust a hinárból, a zsákutczából, amelybe jutott. A nemzet legfeljebb tovább szenved pár hónappal, tovább tűr, tovább vár, de erős akaratán, egyöntetű ellenállásán nem győzedelmeskedhetik az az abszolutizmus, a melynek meg van ugyan a hatalma, de nincsen meg az ereje, amelylyel használni tudná. Ez a Gondviselés büntetése.

A politikai válság.

Fejérváry Bécsben van. Az új miniszterek esküt tesznek. Vajjon mire? Csak nem a magyar alkotmányra? Ha igen, ugyan miért? Az esküt meg is kell tartani.

A kormány megint komolyan híreszteli, hogy fölöszlatja a vezérbizottságot. Megteheti. De a vezérbizottság hatása mégis megmarad. A lelkekre nem lehet bilincset verni.

Részletes tudósításunk a következő:

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Tavaszi séta.

Irta: Helvey Lajosné.

Sétára csalogató, meleg napsugár ragyogta be az egész parkot; a lombtalan fák csakugy fűrdtek a pazar aranyesőben, a szellő ébredésről, boldogságról regélt s végig az utakon gyerekkacagás hangzott mindenfelé!

Nem tavasz volt ez még, csak az ébredő természet első lehelete a téli álom után, de itt-ott felbukkant már egy-két ibolyáslány s volt valami részegítő a levegőben, valami meleg, nyera illat, a föld illata.

A park benépesült. Közepén gyermekcsoport hanczurozott. Nevető szemű, pajkos kis lányok, rövidnadrágos gavallérok forogtak körben s czérnaaszálhangocskákön zengett a dal:

— Indulj, indulj, kis hajó! . . . Közel hozzájuk, a padon ült egy helyes kis bonne. Barna haja szinte lehuzta fejét, olyan dus volt,

szemei le voltak csukva, de nem aludt, úgy gondolom. Az ideálja járt-e eszébe, vagy, a távol hazájára gondolt, nem tudom, fehér ruhájában üde, merengő arczával nagyon bájos jelenség volt.

A fák között, a park szélén lassan járkált egy fiatal pár. Szebbet, költőibbet nem is kívánhat látni az ember az első tavaszi délutánon, mint ők. Szemük csupa boldogság, önfeledtség, igazi mámoros tavasz. A lány kacagott. Meleg, édes hangon, a hogy a boldogság kacag. Különben nem igen beszélgettek s az ut porára is lassan, vigyázva léptek . . .

Napos oldalán a parknak, állt a legkisebb fiakkerállomás. Selyemcsipkés gyerekkocsik sorakoztak egymás mellé, a kocsikban anygalkákkal. Parányi, rózsás kezeskék lengtek a levegőben, piczi ajkak gögicséltek a menyország nyelvén.

Gondos anyai kézzel horgolt ujjaskákban, patyolat párnákon az élet legdrágább kincsei élvezték itt a tavaszt s nekünk égető fájdalom nyilalt a szívünkbe, eszünkbe jutván

az édes, a drága, felejthetetlen piczi halott, a ki nem kaczag többé soha . . .

Tovább mentünk, nekünk nincs tavasz a szívünkben.

És szembe jött velünk egy ember. Egy pillantás az arczára, a beesett mellére, tudunkra adta, hogy ennek ez lesz az utolsó tavasza. Lassan, nehezen lépegetett, majdnem minden ötödik lépésnél heves köhögés rázta meg szegényt, de lázas, kék szemében volt valami a tavaszról, a remény. Hiszen ragyogott, melegített a nap és millió testi, lelki szenvedés mellett is édes az élet.

Utánna nagy csoportokban diákok jöttek. Egytől egyig nyulánk, csinos gyerekek és egytől egyig zöldek nagyon. Hevesen gesztikulálva jöttek s a párbajról beszélhettek éppen, mert az egyik, egy vékony parkettfü-csemete henczegve idézte a híres párbajozó gróf mondását. — Hordárral is kiállok, ha van rá ok.

A többi áhitattal hallgatta, csak egy erős, szőke legény — abból sohase! lesz parkettfü — merte megreszkizni gunyosan.

LEBOVITS és WEISZ angol divat férfiszabó cég

szíves tudomására adja nagyrabecült vevőnek és a nagyérlemű közönségnek, hogy az őszi idényre a legujabb és legdivatosabb angol, skot és Homespon, valamint angol double mellénykülönlegességei megérkeztek, a mely raktár dús választékban a nagyérdemű közönség rendelkezésére áll. Előnyös ruhabérlet-táblázattal a cég szívesen szolgál, a legjobb kiszolgálásról pedig a cég eddigi jó hírneve is kezeskedik. — A m. t. vevőink és a t. közönség további pártfogását tisztelettel kéri.

Lebovits és Weisz angol divat férfiszabó cég NAGYVÁRAD, Fő-utca, zárda-épület. — Városi és vidéki telefon sz. 151.

A rekonstruált kabinet.

Az ügyvivő kabinet válságon ment át. Két tagja kilépett a kabinetből Bihar és Lukács, Fejérváry otthagya a pénzügyi tárczát s három új miniszter került be a kabinetbe Pap Béla altábornagy, Tost Gyula a kath. alapok igazgatója és Hegedüs Ferencz közgazgatási bíró, az első honvédelmi miniszter lett, a második vallás és közoktatásügyi, a harmadik pénzügyi.

A felmentő és kinevező kéziratok a tegnapi hivatalos lapban jelentek meg. Bihar és Lukács felmentése teljesen egyforma szövegben, mindkettőt hű és buzgó szolgálatainak teljes elismerése mellett, kegyelemben mentette fel a király.

Pap Béla a 2. sz. műszaki ezrednél kezdte katonáskodását, részt vett az olasz hadjáratban, 1849-ben áthelyezték a honvédséghez, osztályfőnök lett a honvédelmi minisztériumban s tavaly kinevezték a közös hadügyminisztérium osztályfőnökének.

Tost Gyulát az új kultuszminisztert igen rokonszenvesen ismerik Nagyváradon, hol b. e. Schlauch bibornok halála után ő vezette a püspökségi uradalom ügyeit.

Bányavölgyi Tost Gyula 1847-ben született a fejérmegyei Bányavölgyön. Középiskoláit Miskolcra, Egerbe és Budán, a jogot részint Kassán, részint Budapesten végezte. Tisztviselői pályáját 1869-ben kezdte meg a kincstári jogügyek igazgatóságánál. 1871-ben már a sóvári kincstári uradalom ügyésze lett. A következő évben a sárosmegyei zborói kerületet képviselte a parlamentben Deák-párti programmal. 1892-ben megbukott a pécsvárad kerületben, a hol liberális kormányparti programmal próbált szerencsét. — 1875 óta a vallás- és közoktatásügyi minisztérium kötelelébe tartozik, mint közalapítványi igazgatósági főtitkár, később miniszteri osztálytanácsos. 1891 óta pedig miniszteri tanácsosi címmel, mint közalapítványi királyi ügyigazgató. 1889-ben a király magyar nemességgel, 1902-ben a Lipót-rend lovagkeresztjével tüntette ki.

— Szeretnék a gyöpon látni egyszer, komám.

A másik vállat vont s felelni akart, de hirtelen kihúzták magukat valamennyien. Köszönni kellett két tanárnak, akiket szinte kicsalt a napsugár.

Aztán ott volt ő is, az író.

Nem az óriás nyakkendőjü, hosszuhaju alak, a ki affectálva meséli ismerőseinek, hogy egy kis hangulatért megy, ki a parkba, nem is a világfájdalmas tűzapoéta, a korrektorok réme, hanem a selyemhaju, tisztalelkü fiu, a kinek megtelik a lelke a tavasz költészetével s a szük redakcióban vigan írja meg meséit a napsugárról, szerelemről...

Már-már kijöttünk a parkból, mikor leánycevegés ütötte meg füleinket. Záránövendékek jöttek hosszú sorban, halkán beszélgetve, Elöl, oldalt mellettük, és a sor végén fehér galambok röpködtek, az irgalmas nővérek gonversei.

Elnéztük őket sokáig, szívünkbe szállt a régi álom, a mikor még kurtaruhás bakfisok voltunk és angyallelkek vigyáztak minden lépésünkre.

A mikor még nem veszítettünk el mindent, nem éreztük az élet terhét és tavasz volt a szívünkben nekünk is.

S a hirtelen támadt csendben mintha hallottuk volna a zárdacsengőt, meg az édes, jószágos, öreg Mater Norberta kórholó, szeretetteljes szavát, a mint csendre intve bennünket hátra teszi áldott kezét a csókok özöme elöl, melylyel egy-egy séta után elhalmoztuk a zárda kertjében.

Még egy hire van a hivatalos lapnak Feilitzsch v. b. t. tanácsos lett. Micsoda változás, tavaly jan. 26 ika óta, amikor két helyen megbukott s rezignálva, kisírt szemmel, sápadtan járkált a főváros utcáin.

A kormány Bécsben.

Fejérváry tegnap délután Skeletz báró titkárral Bécsbe utazott. Vele ment a M—g szerint Vészi is. Ugyancsak Bécsbe utazott még Vörös és Feilitzsch is, akik délután még a pénzügy- és igazságügyminisztérium képviselőivel behatóan tanácskoztak a svájci kereskedelmi szerződésről.

Mint a Bud Tud. írja, ma délelőtt fél 12-kor Feilitzsch titkos tanácsosi, az új miniszterek szolgálati esküt tettek. Bécsből hazatérve szombaton foglalják el hivatalukat.

Még valami az új miniszterekről.

Egy képes estilap tudósítója meginterjúvolta az új minisztereket, akik egytől-egyig kijelentették, hogy állásukat csak — kötelességből foglalták el, hogy jobb állást kaptak volna és hogy nem fognak elkövetni semmiféle törvényteleniséget.

Az új pénzügyminiszter a Rotschild-csoportból fölveendő függő kölcsön tárgyában is nyilatkozott, kijelentve, hogy annak igénybevétele befejezett tény.

Papp Béla utóda hir szerint Nyiri lesz, aki vissza sem megy többé Székesfejervárra, hanem egyenesen Bécsbe utazik.

Kristóffy!

Megerősítik a már napok előtt forgalomba került hirt, hogy Kristóffy, mihelyt már beadott lemondása elintézését nyer, agitáló körutra indul, az általános választói jog és a haladópart érdekében.

A vezérbizottság fölmozgatása.

Hir szerint a kormány ismét egész komolyan gondol a vezérbizottság feloszlatására. Tenné pedig ezt azon a czímen, hogy a bizottság a vármegyei és állami tisztviselőket a miniszteri rendeletek végrehajtásának megakadályozására igatja, továbbá azért, mert a bizottságnak jóváhagyott alapszabályai nincsenek.

Az ujonozás.

A mozgósítással kapcsolatos ujonozást április elején legnagyobb valószínűség szerint csakugyan megkísérik. Az ide vonatkozó tervek most vannak a király előtt, akinek jóváhagyását várják.

A sajtószabadság e'len.

Bakonyi vizsgálóbíró tegnap több ujságíró idézett meg, olyan cikkek miatt, amelyek megjelenésekor az illető lapot elkobozták. A vizsgálóbíró figyelmeztette a sajtó munkásait, ha még egyszer inkriminálja cikkküket, akkor jogában áll őket letartóztatni. És ő élni fog ezzel a jogaival. Majd atyai intelmekkel példálózgatott. Kaas Ivor báró, aki szintén jelen volt, energikus hangon jegyezte meg, hogy az abszolutizmusnak mindig is szüksége volt katonákra, kémekre és — bírakra!

Tanácskozás Kossuthnál.

Kossuth Ferencz lakásán hosszabb tanácskozás folyt le tegnap délelőtt, amelyben Andrássy és Batthyány Tivadar gróf is résztvettek. Hir szerint arról tanácskoztak, hogy a szövetkezett baloldal is az általános választói jog mellé álljon. Szó volt egyébként Kossuth nyiltseknak a kormány mindenütt, még az iskolák-

leveléről is, amelyet czeplédi választóihoz intéz s amely vasárnap fog megjelenni. A levélben Kossuth foglalkozik a helyzettel s egyben Bánffy szegedi levelére is válaszol.

Pestmegye.

A vármegye dologi kiadásait visszamenőleg december 1-től folyósították.

A királyi biztos azon tisztviselők nyugdíjkérvényét, akik husz évnél kevesebb szolgálati időt tudnak csak kimutatni, visszautasította. A váczi járás szolgabíró székhelyét áttették Rákos-palotára. A szabadságolt tisztviselők közül többen szolgálattételre jelentkeztek.

A debreczeni királyi biztos.

Naszády Iván Domahidy Elemérnél kapott lakást. Tegnap délelőtt ártirt a polgármesternek, nyitassa ki a közgyűlési termet, hívjon össze közgyűlést, különben karhatalommal töreti fel a terem ajtaját. A polgármester engedelmességet és rendkívüli közgyűlést hívott egybe.

Bánffy pártja Szegeden.

A szegedi új-pártban Bánffy Dezső báró elhatározását sokan helyeslik, amelyről azt mondják, hogy nagy szolgálatot tett a nemzetnek. A párt zöme azonban elégedetlenkedik. A csütörtökre összehívott pártértekezletet Végmann Ferencz, az új-párt elnöke elhalasztotta, míg a mostani komplikált helyzet teljesen kialakul és a kedélyek lecsillapodnak.

NAPROL-NAPRA.

Nagyünnep előtt.

A keresztényszocializmusnak egyik legszebb vonása éppen az önzetlen hazaszeretet, szemben a szociáldemokrácia nyers internacionalizmusával. A magyar keresztényszocialisták is büszkén vallják magukat mindenkor Mária országa fiainak, tudják, hogy kötelességekkel tartoznak iránta, érzik, hogy ez a föld az, amely ápolja s eltakarja őket. Ami egyébként egészen természetes is. Hiszen a kereszt hazaszeretet legszebb tankönyve, legragyogóbb evangéliuma. És a magyar czimer azért olyan szép, mert a hármasszínű mellett ott az apostoli kettős kereszt. És a magyar trikolor azért oly szent klenódium a minden becsületes magyar embernek, bármilyen szegény s bármennyire alacsonyan legyen is, mert a templomban, iskolában, szülői házban, mindenkor és mindenütt a kereszt árnyékában vették szívébe szeretetét.

A magyar keresztényszocialista munkások ezért tisztelik, becsülik, szeretik a hármasszínű nemzeti lobogót úgy, ahogy az imakönyvet szeretik s ahogy a ker yérkereső szerszámot, ekét, kaszát, kalapácsot nagy becsben tartják és ragaszkodnak hozzájuk, mert sok örömük, bánatuk, idejük, álmuk, reményük, csalódásuk tapad hozzá.

Maholnap a márcziusi nagy napok, örök-szép emlékezetét üljük. De vajjon megülhetjük-e az idén is annyi fényvel, ahogy máskor szoktuk? Politikai helyzetünk ma oly kínos, hogy még sokkal szebben szeretnők ezt a magas-tos ünnepet megülni ezuttal, mint bármikor máskor. Am az abszolutizmus brutális csizmájával éppen most gázol bele a márcziusi napok szent tradícióba. Nem lehetetlen azért, sőt egészen valószínű, hogy a márcziusi ünneplés-

ban is gátat fog vetni. A szepesmegyei Krompathon a minap még a szülők pedagógiai beszélgetését sem engedélyezte a hatóság, hanem csendőrökkel szétverette, kilátásba helyezve, hogy az iskola márcziusi ünnepe hasonló sorsban részesül.

Ilyen körülmények közt a keresztényszociális egyesületek szövetsége jónak látta hangsúlyozni, hogy a kormánynek egyesületeink fölvasztására ürügyet ne szolgáltatassunk. A keresztényszociális és katolikus egyesületek ezért, ha általában akkora külső fényt nem is fejthetnek ki ez alkalommal, szívükben mindenesetre fényesen megülik a nagyünnepet, kivétel nélkül mindenütt, legelső sorban a szent misében, ahol a haza jóvoltáért fognak imádkozni.

Nekünk keresztény magyaroknak a haza nem — buta frázis, ahogy egy magáról megfedekezett szocialista ifjoncz mondotta káromló ajakkal a jogakadémián, hanem ájtatos imádság, amelyet térdenállva mondunk el olyan nagyünnepken, aminő márczius idusa is.

(h.)

A zalai komisszárius.

— Levélvél Zalaegerszegről. —

Kedves Szerkesztő Ur!

Olvasám a figyelmeztető szerk. postát, hát sietek válaszolni.

A minthogy már megtettem volna eddig is, ha olyan csend volna városunkban, mint van most is. A csend oka, hogy kedvelt Laczink, a regierungs comissár, nincs már városunkban.

De várjuk minden perczen, bár nem olyan rettegéssel mint mikor először jött ide. Mert a hire tulszárnyalta. Hát hogyné! Porteleky László lett a renitens Zalába kinevezve, az az ember, aki a legjobb vivő és olyan izmai vannak, hogy Arany János szobrára Toldit az ő alakjáról, de főleg a karjáról mintázták,

Már a fővárosi lapok irtak eleget szerepléséről, egy pár epizódot elmondok én is, mely élénk világot vet az itteni nép hazafiságára.

Mindjárt a bérkocsisok. Szent esküvel fogadták meg egymásnak, hogy egyik se szállítja a kormánybiztost. Ha valamelyik megszegi, annak a lovát pusztítják el.

De bámulatos a társadalmi bojkott is. Nem kap másutt szállást, mint a csendőrlaktányában, az egyik főhadnagy garcon lakásában. Persze ott kell neki étkezni is. A főhadnagynak saját háztartása van és másnap a cselédje sem a piacon sem a fűszeres boltban, sem a mészárosnál nem tud kapni semmit.

Az uri asszonyok elkeseredése még a kaszánya falain is behat. A csendőrszázadosok kis gyermekei, akik szabadon járhatnak még a laktányában is felállított csendőrszuronyok között, oda lopóznak a kormánybiztos ajtaja elé és ott üvöltek: »Bitang bácsi, bitang bácsi!« De gondoskodnak a többi gyermekek is. Valamennyi iskolás gyermek gyászfatyolos nemzetiszínű szalaggal jár. És ha szakad idejük van, rögtön vonulnak ki a város végén levő csendőrlaktánya elé és felhangzik a szerenád a »Kati gyere ki« melodiájára: »Laczi gyere ki«. De Laczi nem jön ki, hanem a csendőrök zavarják szét a gyermekhadat. De igazán diplomatikusan, úgy, hogy jetenleg a legnagyobb népszerűségnek örvendenek.

De Laczi egyszer csak meggondolja a dolgot és ki jön. Oldalán a csendőrszázados és a rendőrkapitány és körülöttük mintegy 100 főből álló szuronyos csendőr. És elől is, hátul is egy század honvéd huszár. Képzhetni szegény Laczinak mit kell kiállni, míg eljut a megyeházára, mely körülbelül egy kilométer távolságra van. Egyik kezében vashot, a másik keze a kabát zsebében revolvert szorongat.

Végre a sok gazember és hazaáruló kifejezés kihozza sodrából. Kezdi az embereket letartóztatni. De nagylelkű is egyben. Ha valaki bocsánatot kér,

akkor rögtön szabadon bocsátja. És akadt egy hálátlan teremés, aki a szabadon bocsátás után bevágódott egy mellék utcába és onnan üvöltötte: »azért csak mégis gazember!«

Élénk derűtséget kellett egy kijelentése a megyeházán. Maga elé hívatta az egyik árvaszéki ülnököt, ki egyben az itteni ujságnak felelős szerkesztője. Figyelmeztette, hogy lapjában hűségesen referáljon, mert az nem igaz, hogy neki gazember és ilyen kifejezéseket kiabáltak, meg hogy tojással és sült krumplival dobálták. És ha valakinek kifogása van ellene, szívesen áll helyt bárkinek, ha pedig ezen a téren is bojkottálják, úgy az illetőt inzultálni fogja. Most azon góddolkoznak, miként képzelet el a komisszárius ur ezt az inzultálást. Hisz az utcára nem mer kijönni. Bizonyosan csendőrökkel fogja maga elé czipeltetni az inzultálandót.

Felmege a törvényszékre. Az elnök nem rég került ide Pestről és már is birja az egész város osztatlan rokonszenvét és becsülését. A régi jó időkben együtt éreztek Portelekyvel a »Hunnia« evezős együletben és anélkül is jó barátok voltak. Illő tehát meglátogatni. Az elnök azonban esküdtszéki tárgyaláson van és kiűzen, hogy ilyen dologért nem szakítja félbe a tárgyalást.

A vesszőfutás végefelé jár. Indul visszafelé. Ott kell elmenni az »Arany Bárány« előtt, amelynek tetejéről egy egész darab téglát löktek le rá és amely téglá egy lépéssel hamarabb leérkezve, nem tudta hivatását véghez vinni. Mire odaérnek, a csendőrök felfelé célozva mennek és így mennek egész addig, míg csak el nem hagyják a Bárányt. A Bárány minden ablaka pedig az étterem és kávéházé is telve intelligens közönséggel, mely közönség látva ezt a komikus elvonulást, hangos, gunyos kacajra fakadt és e közt az idegromboló kacaj közt kellett a szegény komisszáriusnak elvonulni. Ha nem lenne kormánybiztos, még meg is lehetett volna sajnálni, úgy rángatózózt az ajka.

Tehát nem vagyok fáradt madár és nem is ülök hallgató ajakkal. Belenőttem, beleszoktam ebbe a légkörbe, mely rám nézve igazán éltető.

De most ünnepélyesen megígérem, hogy ezentul sürűbben keresem fel a váradiakat soraimmal. Van még itt másról is írni való, nem csak kormánybiztosról és hadt tudják a váradiak, hogy milyen élete van itt egy olyan embernek, aki — bár jól találja magát, de azért folyton kívánczik vissza oda a Körös mellé.

Szívélyes üdvözléssel:

(He.)

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Márczius 8. Kath. liceum böjti estélye a főgimnáziumban este 6 órakor.

Márczius 22. Kath. liceum böjti estélye a főgimnáziumban este 6 órakor.

Április 5. Kath. liceum böjti estélye a főgimnáziumban este 6 órakor.

Május 5. Kath. liceum estélye a főgimnáziumban este 6 órakor.

A szociáldemokrata közjog.

Fővárosi katolikus laptársainkka egyetemben megemlékeztünk már róla, hogy az Aquinói Szent Tamás-társulat szerdai gyűlésén Krüger Aladár dr ügyvéd, lapunk érdemes segédszerkesztője fog előadást tartani a szociáldemokrata közjogról, vagyis az általános választói jogról. Az előadás, mint éjszakai telefon-tudósítónk jelezte, igen szép keretben folyt le, amely jóleső örömmel tölt el bennünket, úgy a jó ügy dicsőségét, mint azt a meleg kordialis kapcsolatot tekintve, amely bennünket az előadóhoz fűz.

A társulat tegnap, szerdán tudvalevőleg védőszenjének ünnepét ülte s egyuttal bevett szokása szerint évi rendes közgyűlését tartotta. Reggel 9 órakor Kiss János dr pápai prelátnak misét mondott az egyetemi templomban, délután 5 órakor pedig a központi papnevelő

dísztermében közgyűlést tartott a társaság, amelyen igen szép számmal vettek részt a tagok.

Ott voltak: Városvy Gyula dr kalocsa-bácsi érsek, a társulat védnöke, Prohászka Ottokár dr. székesfejevári megyéspüspök, Székely István dr egyetemi tanár, társulati elnök, Giesswein Sándor dr. győri. Mayer Károly székesfejevári kanonokok, Breznay Béla dr, Hanily Ferencz dr, Mihályfi Akos dr, Dudek János dr egyetemi tanárok, Tomcsányi Lajos, Glattfelder Gyula dr, Vágó József premontrei kanonok, Bundala János dr, Hanauer István dr társulati főtitkár, Gábler Lajos pénzügyi tanácsos, Fludorovits Zsigmond, számos növendékpap és még igen sokan mások.

A közgyűlést Székely elnök nyitotta meg, aki üdvözölte Városvy érseket, a társulat védnökét s fölkerette a védnöki tisztt elfogadására Prohászka székesfejevári püspököt is, aki örömmel engedett a kérésnek. A szokásos évi jelentések és választások után Krüger Aladár dr előadása következett, amelyhez aztán Giesswein dr és Hanusz dr szólottak hozzá. Végül Krüger dr. válaszolt nekik. Az előadás, amelynek gondolatmenetére még lesz alkalmunk vizsztatérni, általános elismerést érdemelt ki.

Tisztelettel kérjük vidéki előfizetőinket hogy úgy hátralékban levő, valamint a jelen negyedre szóló előfizetéseiket mielőbb beküldeni sziveskedjenek, hogy a lap szétküldésében fennakadás ne történjék.

* Személyi hir. Széchényi Jenő apátkanonok a napokban a dalmáciai Zelenika klimatikus üdülőhelyre utazik, hol több hetet fog tölteni.

* Kisiklott villamos kocsik. A nagyváradai villamos vasut tegnap délután folytatta a próbajáratokat. A Fő utcán és Kossuth-utcán vigan siklottak tova a kocsik. Három kocsival kimentek, ezuttal először a Rhédey-kertbe. Mikor visszajöttek, kellemetlen baleset történt a villamos kocsikkal. A hadapródiskola előtt levő váltónál a 3. számú kocsis első kerekei kisiklottak s kisebb sérüléseket szenvedett a kocsis alsó része. Hosszas, táradtságos munka után sikerült a kocsis kerekeit visszahelyezni a sinekre s a kocsis kifutott a telepre. Az utánna következő 1. számú kocsis azonban éppen oly szerencsétlenül járt a váltón. Ugyanazon helyen a kerekek leugrottak a sinekről s belevágódtak a kavicsba. A balesetnek a váltó hibás elhelyezése volt az oka s így azt ujra beállítják. A környéket természetesen teljesen ellepte a közönség.

* A város ács- és köműves munkái. Madarász Gyula és társa köműves és ács vállalkozók papaszakérvényt adtak be a városi tanácshoz, amelyben rámutatnak, hogy ők 3 éve 4 százalék engedményt tettek, úgy, hogy 10,000 koronáig kötelesek a munkákat nekik adni, ők pedig bármely 15,000 koronáig terjedő munkát kötelesek a szerződés szerű engedmény mellett elkészíteni. A városi tanács azonban egy évre úgy javasolja a szerződés megkötését, hogy a város csak 2000 koronáig tartozik a munkákat nekik adni, de ők 15,000 koronás munkáig lennének obligóban. Ezt nem fogadhatják el, mert így tulajdonképen csak javítási munkák jutnának nekik. Kérik a szerződést az ő ajánlatuknak megfelelőleg elrendelni.

* A villamos vasut a gázgyár ellen. A nagyváradai villamos vasut társaság igazgatósága beadványt intézett Nagyvárad város tanácsához, amelyben kifogásolják, hogy a gázgyár megrongált csövének helyreállítása és kutatás céljából a villamos vasut sinvezetéke alatt és azok közelében ásásokat végez, ami a pályatest állékonyságát veszélyezteti s az ujra burkolást felületesen végzik. Hivatkoznak az 1851.

évben kiadott törvényerővel bíró «Vaspálya üzleti rendtartás» szakaszaira, nem tûrik ezen önkényes eljárást. Előterjesztést tesz a városi tanácshoz, hogy a terület használati szerződés 21. §-ának érvényt szerezzen.

*** Ezer napos ünnepély a hadapród iskolában.** A helybeli honvédhadapródiskola II. évfolyambeli növendékeinek évente szokásos «ezer napos» ünnepélyét tolyó hó 10-én szombaton tartják meg. Tudomásunk szerint ezen ünnepély mondhatni teljesen családi jellegű lesz, míg a szokásos nagyobb szabású iskolai ünnepély a IV. évfolyambeli növendékek «száz napos» ünnepe címén és keretében május hónapban rendeztetik. A kibocsájtott meghívókból arról is értesülünk, hogy ez évi ünnepély mutatványos része az előző évtől eltérőleg nem esti 6 órakor, hanem 8 óra 15 perczkor veszi kezdetét az intézet torna és vívó termében. A meghívott vendégek részére hideg buffet és frissítők állnak rendelkezésre. A hölgyek kéretnek egyszerű ruhában megjelenni és az előadás előtt a kalapokat ruhatárban letenni.

*** Hazafias átirat.** Biharvármegye törvényhatóságához tegnap Hontmegye hazafias határozata érkezett meg. A határozatban a közönség tiltakozik a kormány és királyi biztosok kinevezése és működése ellen. A határozat közli az összes tisztviselők lemondását is. A közgyűlés örömmel vette tudomásul a tisztviselők lemondását és gondoskodik létfenntartásukról. Határozatilag mondja ki, hogy minden lemondott tisztviselő a válság megszűntéig kapni fogja a fizetését. A lemondás és az esetleges kiegyezés közti idő nem képez akadályt a tisztviselő nyugdíj idejének beszámításánál. A hazafias határozat minden törvényhatóságnak meg lett küldve.

*** Közigazgatási bizottság.** Biharvármegye közigazgatási bizottsága tegnap délelőtt tartotta meg rendes havi közigazgatási bizottsági ülését Keszthelyi Zoltán megyei főjegyző, mint az alispánhelyettese elnökölt az ülésén. Jelen voltak: dr. Beöthy László, Fetser Antal, Balázsházy Iván, dr. Walner Odön, Baranyi András, Hegyessy Márton, Papp Miklós, Vasady Lajos, dr. Virágh B. la, Lovassy Andor, Varró Domokos, Criffra Gerő, dr. Kazay Kálmán, Kondor Mihály, Markovics Károly, Balogh Elemér, Papp János, Echerolles Gilbert. Az alispáni jelentés volt az első tárgy. A jelentés, mely a megye közegészségi állására vonatkozik, megnyugtató. A pénzügyigazgató előterjesztése volt figyelmet érdemlő tárgy. A jelentés szerint egyenes adó címén hátrány a múlt évvel együttesen 4.574.249,28 kor. Erre beérkezett január hónapban 56403,88 kor. A januári befizetést összevetve az 1905. évi január havi befizetésekkel a csökkenés 10527,32 kor., amennyiben 1905. januárban egyenes adó címén 66931,20 koronát fizettek be. A pénzügyigazgató jelentése után még a gyógydíjak és közügyi közmunka ügyekben hozott határozatot a bizottság, melyek megtörténte után az ülés tizenkét órákor véget ért.

*** Járdát és világosságot kérnek.** Napról-napra újabb panaszok érkeznek város-hoz, egyes utcák elhagyottsága miatt. Tegnap Nemes Ferencz és szomszédai intéztek egy beadványt Nagyváradi városához, amelyben az állatvásárok környékének rendezését kérik. A Vitéz-utca és az újvárosi fatelepek közötti területet trágya- és szemétdombnak használják, járda az egész környéken nincs, éppen úgy, mint világítás. Kérik a tanácsot, hogy a trágya- és szemétkihordást tiltsák el, járdákat készítsenek,

az uttestet javítsák ki és állítsanak villamos lámpát.

*** Hymen.** Kereszty Kornél, az Orsz. Hitelbank nagyváradi fiókjának helyettes-főnöke hétfőn, márczius hó 5-én vezette oltárhoz a debreczeni róm. kath. templomban vadkerti Tóth Margit kisasszonyt. — Schiller József, a nagyváradi Pannonia szálloda bérlejtőjének leányát, Sárkát eljegyezte Márkus Zoltán, a szatmári Royal-szálló üzletvezetője. Az esküvő márczius 15-én lesz.

*** Elragadtak a város lovai.** Tegnap délután 5 óra után a Zöldfa-utca végén a város 6. számú igával az utcai személet szedték össze. A lovak valamitől megvadultak s örült vágatással iramodtak végig a Zöldfa-utczán a Szent László-térre. A piacz közepén befordultak Kert-utca felé s a fordulás alkalmával a nehéz szekér felborult s az egyik tengely beleakadt a villamos vasut sínei közé. Így a lovak nem tudták tovább vonszolni a kocsit. A szekér egyes részei összetörték, de emberéletben, szerencsére nem történt semmi kár.

*** Elbocsátott végrehajtó.** Bíró Ferencz nagyváradi városi adóvégrehajtót a városi közgyűlés állásától elmozdította. A belügyminiszter a közgyűlés határozatát jóváhagyta.

*** Értesítés.** A nagyváradi kerületi betegsegélyzőpénztár értesíti a kötelékébe tartozó munkaadókat, hogy Gellért Lajos pénzbiztos, régrehajtó állásáról lemondott, miért is további pénzfelvétele nem jogosult.

*** Halálozás.** Kiss Elek nyug. főszolga-bíró, nagyváradi ügyvédet súlyos csapás érte, édesanyjának, Kiss György nyug. jegyző neje-nek, szül. Tamássy Juliánnának a halálával. A 80 éves matróna temetése holnap, márczius 9-én lesz a Kálvária-utca 9. sz. házból.

*** Márczius 15.** A nagyváradi közs. polg. leányiskolának 1906. márczius 15-én. d. u. 3 órakor a reálskola tornatermében tartandó ünnepségének műsora a következő:

1. Himnusz. Énekli a dalkör.
2. Márczius 15. Ábrányi E. Szavalja Rubin Erzs I. o. t.
3. Ünnepi beszéd. Tartja Laszki Adél IV. o. t.
4. a) Az ifjuság dala. Szövegét írta Pósa L., zenéjét Beleznay Antal. Előadja a dalkör.
b) Mi a magyar? Szövegét írta Pósa L., zenéjét Beleznay Antal. Előadja a dalkör.
5. A havasi rózsa. Tompa M. Szavalják: Beleznay Annuska (piros rózsa), Sulyok Gizella (havasi rózsa), Kovács Juliska (költő), kert rózsa Boross Paula, Osztás Irma, Egri Sárka, Weitzner Margit, Léderer Miczi, Markovics Sári és Weisz Nóra.
6. Dal a János vitézből. Előadja Bérczy Gabi, czimbalmon kíséri Rosenfeld Anna IV. oszt. tan.
7. Várjátok Petőfit. Bartók Lajos. Szavalja Kemény Sarolta IV. o. t.
8. Sir a harang. Dósa L. Zenéje Beleznay Antaltól. Előadja a dalkör.
9. A kivándorlókhöz. Beke Odön. Szavalja Lakatos Klára IV. o. t.
10. Előre. Endrődi Sándor. Szavalja Kemper Magda II. o. t.
11. a) Hej ti ősök. Kócsag v. Zenéje Beleznaytól. Előadja a dalkör.
b) Estéli harangzó Pósa L. Zenéje Beleznaytól. Előadja a dalkör.
12. Zrínyi Ilona nikomédiai lakomája Melodráma VÉR P — Vendéghegyi. Előadja Beleznay Antal zongorakiséretével és a dalkör kíséretével Mezey Irma IV. o. t.
13. Élőkép: «A hármás eszme diadala.» Abrázolják: Biga Berta (nemtő), Dániel Margit (szabadság), Szondi Zsuzsa (vitéz), Szobry Etelka

(uri nő), Koszta Juliska (polgárnő), Szondi Margit (ur) Szmazenka Edit (munkás), Diószegi Irma (magyar paraszt), Középegy Piroska (tót paraszt), Kandel Ilona (román nő), Kelemen Nelli (matyó nő), Veiszberger Elza (szász), Stépán Róza (ruthén), Schwartz Katinka (bolgár), Plesz Anna (horvát), Weisz Frida (tót), Rosinger Adél (román). Magyar lányok: Beél Ilona, Petray Margit, Ragány Ilonka, Dániel Böske, Bérczy Gabi, Barna Juliska, Nagy Etelka (rutén fiu), Nagy Gizella, Lebovics Paula (gyermek). 14. Szózat. Éneklik a jelenlevők.

Az ünnepséget a nagyváradi Kossuth szobor javára rendezik. Ülőhely 1 korona, állóhely 40 fillér. Külön meghívókat nem bocsátanak ki, hanem így a hírlapok útján hívja fel a rendezőség a nagyközönség figyelmét az ünnepségre.

*** A hadmentességi díjak összeírása.**

Az 1883. évi XLIV. t. cz. 14. §-a és a nméltóságú m. kir. pénzügyminiszteriumnak 66497-1884. sz. alatt kelt rendelete értelmében az 1906-ban megindítandó hadmentességi díjak összeírása és kivetéséhez szükséges bejelentés-ívek benyújtására záros határidőül f. é. márczius hó 31-ike tűzetett ki. Ennélfogva 1880. XXVII. t. cz. 13-ik §-a 3-ik pontja értelmében felhivatnak Nagyváradi város összes hadmentességi-díj fizetésre kötelezett egyénéi, miszerint: a) polgári állásukat, b) lakásukat, c) azon sorozó járás, illetőleg község nevét, melyben a törvény I. §-ban felsorolt okok valamelyikéből a hadi (hadi tengerészeti) vagy konvédségbeli szolgálat alól mentesítették, d) azon évet, melytől fogva a felmentés számítandó és e) a reájok, esetleg azon családfőre, kiknek családjához tartoznak, a megelőző évben állandó lakhelyükön, esetleg más községekben is kivetett egyenes államadók összegét hitelesen kimutatni, f) azon véd-, illetve díjköteleseknek, kiknek hadmentességi díjját a törvény 10-ik §-a értelmében a családfő fizeti, a családfő nevét, megelőző évi adóját, g) azon véd-, illetve díjkötelesek pedig, akiknek hadmentességi díját ugyanazon törvény 11-ik §-a értelmében a munkaadó fizeti, a munkaadó nevét és lakását a fent kitett záros határidő alatt ezen városi adóhivatal épületében rendelkezésre álló űrlapokon bejelenteni. Az n véd-, illetve díj-köteles, ki ezen bejelentést elmulasztotta s e hivatal által bekívánt adatokat a kitűzött határidőben be nem szolgáltatotta, az a fent idézett törvény 20-ik §-a értelmében a reája kivetett hadmentességi díj 3-6-szoros összegnek megfelelő pénzbírsággal, esetleg megfelelő fogsággal fog sújtatni. Nagyváradi, 1906 márczius hó. A városi adóhivatal.

*** Az osztálysorsjáték** tegnapi húzásán a következő számokat húzták ki nyerménnyel:

15.000 koronát nyert: 63061.
10.000 koronát nyert: 262.
5000 koronát nyert: 74437.
2000 koronát nyertek: 25638 76036 96099.
1000 koronát nyertek: 11712 33658 37721 42196 52807 62932 77140.
A többi kihuzott számok 500 és 200 koronát nyertek.

*** A Központi takarékpénztár** az 1905 évi üzleti eredményből a következő jótékony adományokat tette:

Gyermekbarát egyesületnek alapítvány 50 K, Városi árvaház 50 K, Bihar megyei nőegylet árvaháza 50 K, Izrl. nőegylet 50 K, Izrl. szegylet kórháza 25 K, Szegény tanulók tandíj pótlása 25 K, Elaggott iparosok 25 K. Az intézet ezen alapítványokat évről-évre gyarapítani tervezi.

*** Hűtlen mostohafiu.** Dimeczki Márton mézszáros iparosnak, míg tegnap reggel piaczon árult, mostohafia Szabó József a Magyar u. 9.

!!! Legmegbizhatóbb bevásárlási hely !!!

STROHMAYER PÁL áruháza

Telefonszám: 166. az egész megyére. Nagyváradi, Szent László-tér 1. szám. Telefonszám: 166. az egész megyére.

Szolid, olcsó szabott á rak.

Menyasszonyi kelengyék. Legjobb minőségű vásznak és sifonok, véggel és méterenként. Férfi, női és gyermek kész fehérneműek, ugyszintén mérték vagy minta szerint is. Szőnyegek, tüggönyök, ág- és asztalterítők. Paplanok és matracok, valamint mindennemű mosóárak, u. m.: kreton, batist, zophir és színes vásznak a legutányosabb olcsó árak mellett beszerezhetők vagy megrendelhetők. Költségtetések, minták, ugyszintén 20 koronát meghaladó rendelések. o o o o o vidékre bérmentve küldetnek. o o o o o

sz. a. levő lakása egész berendezését és az összes ruhaneműket összeszedte és Biharpuspökibe, Kovács József osztani lakoshoz szállította. Káros panaszára rendőrség telefonon kereste meg a b. püspöki csendőrséget, a mely Szabó Józsefet ma délben elfogta.

x Van szerencsém a n. é. közönség tudomására hozni, hogy előre haladott idény folytán a még mindig *dus választékban* meglevő *valódi angol és scot téli divat szöveget* mélyen leszállított árban *bocsátom áruba*. Kivánatra azon előnyt is nyújtom, hogy t. vevőimnek a bevásárolt anyagot saját szabászati termében a legdivatosabb fazonokban és remek kivitelben nagyon jutányosan feldolgoztatom. Már egy próbavásárlás után is meggyőződhet bárki, mily figyelmesen és előnyösen lesz nálam kiszolgálva. Kiváló tisztelettel: *Teszler Simon*, posztó nagykereskedő Zöldfa-utca 33.

x **A kőbányai Első Magyar Részvény-Serfözde** dupla göliat maláta gyogsör név alatt aranykeresztes czimkével ellátott különleges üvegekben gyogsört hoz forgalomba. Az erre vonatkozó hirdetésre felhívjuk olvasóink szives figyelmét.

EGYESÜLETEK.

A régészeti egylet ülése.

A helybeli történelmi és régészeti egylet tegnap délután fél négykor választmányi ülést tartott a vármegyeháza kistermében. Megjelentek: dr. *Beóthy* László elnök, Hegyesi Márton alelnök, Középesy Gyula ör., Lakos Lajos pénztáros, dr. Thury Kálmán ügyész, dr. Bozók Alajos, Bunyitay Vincze, dr. Karácsonyi János, Géczy Lajos, Novotny Alfonz, Mezey Mihály, dr. Szolcsányi Hugó, választmányi tagok, dr. Tóth-Szabó Pál titkár.

Dr. *Beóthy* László elnök meleg hangon üdvözlö az egybegyűlteket, megnyitja az ülést s felolvastatja a mult ülés jegyzőkönyvét. Hitelesítik. A jegyzőkönyvvel kapcsolatban ismétlen hangoztatja a választmány, hogy kívánatosnak tartja a muzeum telkének főutcai falkerítését diszesebb kerítéssel felváltani.

Ez hasznára fog válni a muzeumnak, előnyére és a főutcai vonal esztetikai hatásának. A kérdést a városi tanácssal egyetértőleg s támogatásával véli megoldandónak. Majd dr. *Tóth-Szabó* titkár referál az időközben érkezett iratokról s a folyó ügyekről. A régiségház rendezése közel áll a megvalósuláshoz, a tavaszon remélhetőleg végrehajtható lesz; ezt követni fogja a lapidarium rendezése, hogy a muzeum ez érdekes osztálya is megnyitható legyen a nagyközönség előtt. Elhatározta a választmány, hogy a tavaszon, illetőleg nyáron ásatásokat fog végezteni Belényes környékén. Lehetőleg még e hónap folyamán újból ülést tart, hogy tanácskozzék a statisztikai hivatalnak felszólításán, melyet Biharvármegye helységneveinek megállapítása, illetőleg revidálása végett intézett az egylethez.

Örömmel vették tudomásul, hogy a Gazdasági és Iparbank 40 kor. segélyt juttatott az egyletnek, s hogy Karakas Károly, Baranyi László, Cser János, Weinberger Károlyné, Szauberer Izsák, Lakos Lajos, Tatar Zoltán, Lukács József, Simon Gyula, Karakas Gizella, Zoltai Lajos becses és értékes ajándékokkal gazdagították az egylet muzeumát, úgy a nevezett banknak, mint az említetteknek jegyzőkönyvi köszönetet szavaz. Titkár rendes tagokul ajánlja Leéb Bertalant és Remess Vidort, a főgimnázium fiatal tanárait. Egyhangúlag megválasztatnak. Végül az elnök köszönetét fejezi ki a megjelenteknek, a jegyzőkönyv hitelesítésére Bunyitay Vincze és Bozók Alajos vál. tagot kéri fel s az ülést fél 6-kor bezárja. Vajha az a meleg érdeklődés és egyszerűség, mely a választmány mai ülésén mindvégig megnyilatkozott, áterjedne a kö-

zönség nagyobb rétegeire is és buzgóbb pártfogásban részesítené ez egyesületet, mely becses muzeumának gondozásával s növelésével nem teljesít kisebb feladatot kulturális mint hazafiui tekintetben.

A Kath. Kör választmányi ülése. A

Nagyváradai Kath. Kör választmánya tegnap, szerdán délután ülést tartott *Palotay* László pápai praelátus elnöklete alatt, Grócz Béla, dr. Karácsonyi János kanonokok, Dus László világi alelnök, Stark Gyula, Szilágyi Dózsa, Géczy Lajos, Csobánczy Lajos, Jelinek Ferencz, Kelemen Kálmán, Balázsovich Rezső vál. tagok, dr. Imrik Gusztáv titkár és Szeicz Benő könyvtárnok jelenlétében.

A választmány köszönetet mondott *Géczy* Lajosnak, a kör matináján tartott élvezetes felolvasásért, továbbá *Köváry* Tivadar gör. kath. nagyprépost a kör tagjának elhunytá felett részvétét fejezte ki. Elhatározta továbbá a választmány, hogy az új körhelyiség építése ügyében a főtisztelendő káptalanhoz kérelmet intéz.

A bibarmegyei és nagyváradai nőegylet i. hó 7-ik napján özv. Des Echerolles Kruspér Sándorné elnöklete alatt ülést tartott, melyen résztvettek: özv. Grunwald Henriké alelnöknő, Batlg Ferenczné, Butyka Lajosné, Darvassy Lajosné, Janky Józsefné, Jelinek Ferenczné, Kappel Györgyné, özv. Knapp Ferenczné, dr. Molnár Imréné, özv. Rimler Károlyné, Sal Ferenczné, Sável Kálmánné, Schwarcz Gézáné szül. Beroldninger grófnő, Schük Károlyné, Stark Róza, Szentlélek Kálmánné, Tóth Imréné, Veitessy Andorné vál. tagok. Ficzek Lajos pénztáros és Böszörményi Géza jegyző. A választmány elhatározta, hogy egylete egyik jótévedőjét *Fetser* Antal kanonokot püspökké lett kinevezése alkalmából üdvözölni fogja: valamint jegyzőkönyvi köszönetet szavazott a nagyváradai hadapródiskola tudós tanárának Kozáry Gyulának azon alkalomból, hogy az egylet 40 éves történetét szakavatott tollal megírta.

A választmány ezen mű tiszta jövedelmét elnöke özv. báró Gerliczy Félixné alapítványként fogja kezelni. A választmány özv. Tapolcsányi Károlynét a »Lujza«-menházba felvette és tudomásul vette azt, hogy néhai *Német* József, belényesi volt plébános végrendeletében az »Erzsébet« leány-árvaháznak 2000 koronát hagyományozott.

SZINHÁZ.

Heti műsor.

Csütörtök: *Nőuralom* (Szigligeti Ede születésnapja.)

Szigligeti születésnapja. A Gül Baba négy diadalmas estélye után ma kegyeletes emlékezést le a Szigligeti színház nagy színműirónk: Szigligeti Ede emléke iránt, a kinek születésnapjára van ma, márczius 8-án. Ebből az alkalomból Szigligeti Ede egyik elsőrangú, bajos vigjátéka, a »Nőuralom« kerül felelevenítésre gondos betanulás és figyelmes rendezés mellett. Az ünnepi előadás iránt nagy érdeklődés mutatkozik.

TÁVIRATOK.

A kremonai püspök.

Budapest, már. 7. (Saját tud. távirata.) Rómából jelentik: Bonomelli kremonai püspök kinek pásztorlevele, amelyben szükségesnek mondta az egyháznak az államtól való elválasztását, oly nagy feltűnést keltett, tegnap Rómába érkezett. A püspök a pápa előtt igazolni fogja magát.

A szerb kormány lemondása.

Budapest, márcz. 7. (Saját tud. táv.) Belgrádból jelentik: A kormány ma délelőtt lemondott. Tegnap 2 óráig tartó tanácskozás volt, melyben 40 képviselő a lemondás mellett, 30 ellene szavazott. Allítólag a király elfogadta a lemondást.

NYILTÉR.

Butor

A Preisz Mihály és Fia
csődtömegéből

meglevő BUTOROKAT megvettem, és

leltári árban árusítom.

Nagy Sándor-utca 4. sz. a.

Tisztelettel

Büchler Márton.

Telefonszám az egész megyére 626.

REGÉNYCSARNOK.

Gyorgyejev Foma.

Irta: Gorkij Maxim 51.

— Azok, akik a zavarban a legelső helyre fognak jutni, úgy fogják beosztani az életet, ahogy nekik tetszik. Akkor majd rendben lesznek a dolgok. Sajnos azonban, mi már nem fogjuk elérni mindezt.

Az öreg szavai úgy hullottak Ljubára, mintha egy nagy háló egyes szemeit bontogatta volna szét. Ráhullottak, megkötötték a leány esztét, úgy hogy egy szóval sem tudott felelni atyja szavaira.

Atyja arczába tekintett s szavaiban valami támogatást keresett a maga állításai számára. Ezekben a szavakban volt valami, ami éppen olyan volt, mint az, amit könyvekben szoktak mondani s Ljubának úgy tetszett, hogy mindez igazság. De atyjának kárörvendő, győzedelmes nevetése a szívébe nyilallott s azok a barázdák, melyek, mint apró, sötét kigyók kusztak végig a homlokán, megrémítették Ljubát. Érezte, hogy ezek a szavak messzire ragadták el mindattól, amit eddig gondolt és érzett.

— Papa — kérdezte most egyszerre, mintha egy hirtelen ébredt gondolat parancsának engedelmességednek — és mi a véleménye . . . Igen, mi a véleménye Tarasz felől?

Majakin összerendezte. Szemöldökeit haragosan összehúzta, szúrós szemét mereven szögezte leánya arczára s száraz hangon kérdezte:

— Miféle beszéd ez?

— Hát nem szabad róla beszélni? — kérdezte Ljuba halkán és zavarodottan.

— Nem akarok hallani felőle . . . S nem tanácslom neked sem . . . Az ujjával megfe-

nyegette Ljubát, arca elsötétült s lehajtotta a fejét. Önmagát sem igen értette, mikor azt mondta, hogy nem akar a fiáról hallani, mert már egy pillanat múlva ő maga folytatta.

— Tarasz is olyan, mint a kelevény... Az élet megérint benneteket, de nem tudjátok megkülönböztetni az igazi illatokat a szennyestől és büztől s minden szennyet lenyeltek, attól borul el az agyatok... Ezért nem vagytok alkalmasak semmire és ezért vagytok olyan nagyon szerencsétlenek.

Tarasz... Igen... Most már negyvenéves, de rám nézve elvesztett. Hát lehet az, hogy egy rabot a fiának valljak? Ez az ostoba disznó... nem akart beszélni velem... és megcsipték.

— Hát mit tett? — kérdezte Ljuba télenken.

— Ki tudja? Nost bizonyosan maga sem tudja, hogy mit tett. Most már valószínűleg benőtt a fejelégysége, ha ugyan benőtt. Az apja sem ostoba fráter... és sokat próbált az életben. De elképzelték ezeket a nihilistákat. Ej ha rám biznák őket... Majd találnék én számukra való munkát... A sivatagba velük... Mars, valami kietlen vidékre. Ugy! Filozofus urak, itt rennyeztetek be az életet, úgy, ahogy nektek tetszik. Tessék! Kezdejétek el! És csupa nagy, erős parasztot tennék oda felügyelőnek... Így kedves barátaim, — mit tanultatok? fizessétek meg, amivel tartoztok. Egy fillért sem adnék ki értük s kinyomnák belőlük a lelket is — csak adnák őket az én kezeim közé. Nem szabad lebecsülni egyetlen egy embert sem s nem elég, ha börtönre vetjük őket! Átlépted a törvényt s úgy élsz, mint egy ur. Nem, dolgozzál csak egy kissé... Egyetlen-egy magról egész kalász sarjad, nem szabad tehát megengedni, hogy egyetlen ember is elpusztuljon haszon nélkül. A takarékos asztalos minden szilánkot föl tud használni, így kell felhasználni minden egyes embert is s az utolsó szilánkot is föl kell dolgozni belőle. Minden rongynak megvan a maga helye a világon s az embernek mindig megvan a maga értéke. Oh, az borzasztó, ha az erő értelem nélkül él és borzasztó az is, ha az erő értelemnek nincs ereje. Például Fománál... Nézd csak, ki jön ott...

Ljuba megfordult s észrevette Jefimet, a Jermák-hajó kapitányát, aki most fordult be a kert utján.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

A gabonatözsde határideje.

Budapest, márcz. 7.	
Buza okt. — — — —	16.82
Rozs okt.-re — — — —	17.12
Tengeri április 1906 — — — —	14.—
Zab ápr.-ra — — — —	13.64
Repcze aug.-ra — — — —	—

Nagyváradai hetivásái.

A nagyváradai piacon 1906. márcz. 5. márc. 6. napján tartott vásárbán eladott természetények és élelmi szereknek árjegyzéke:

Tiszta buza 15.80 15.60 15.40	Kétszeres buza 13.40 13.20 13.—	Rozs 12.40 12.20 12.—
Árpa 13.— 13.80 13.60	Zab 14.40 14.20 14.—	Tengeri 14.80 14.60 14.40
Borsó 44.—	Lenese 54.—	Bab 34.—
Köleskása 34.—	Burgonya 6.40 100 kiló lángliszt 27.80	Zsemlyeliszt 27.—
Fehérkenyérliszt 27.—	Barnakenyérliszt 23.—	Só 20.—
Só zott szalonna 150.—	Zsup-szalma —20.	Alom szalma —12.
1 köbméter bükkfa 8.—	Tölgyfa 8.—	Cserfa 8.—
1 kiló marhahus I. o. 1.32,	1 kiló marhahus II. o. 1.10	1 kiló marhahus III. o. —
1 liter ó-bor 1.20,	1 liter új-bor 80.—	liter pálinka —72,
1 liter szilvapálinka 1.60,	1 liter szesz 2.—	1 mm. kőszó 21.80.
1 mm. nyers faggyú 50.—	1 mm. olvaszt. faggyú 70.—	1 mm. szappan 50.—
1 mm. birka gyapju —.—	1 mm. magyar gyapju 1.—	1 mm. ó-bor 64.—
1 hltr. újbor 38.—	1 mm. méz 1.80.	1 mm. kemény faszén 3.20.

1 mm. puha faszén 3.— 1 hltr. kendermag —.—
1 hltr. köles —.— 1 hltr. repce —.— 1 hltr.
dió 40.— 1 hltr. mogyoró —.— 1 hltr. aszalt
szilva —44 1 kg. savanyu káposzta 40.—
1 kg. szalonna nyers 1.50. 1 kg. sertéshus 1.28
1 kg. vereshagyma —20. 1 kg. foghagyma —50
1 kg. bors 2.20. 1 kg. paprika 4.50. 1 kg.
barna kenyér —20. Egy liter kőolaj —44.

Forgalmi kimutatás 1906. márc. 5.—6.

Tiszta buza körülbelül 180 hltr. Kétszeres buza 55 hltr. Rozs 100 hltr. Árpa 30 hltr. Zab 40 hltr. Tengeri 60 hltr. Burgonya 80 hltr.

Létszámjegyzék: Hizott sertés mintegy 180 Félhizott 300 drb. 2 évesből feljebb 160 drb. 1 évesből 2 évesig 220 drb. Süldő 200 drb. Malacz 162 drb. Vágó marha 100 drb. Jármos ökör 260. drb. Fejős tehén 220 drb. Borju 193 drb

Bivaly 10 drb. Juh és kecske 50 drb. Ló 547 darab.

Marha ártáblázat 1906. évi feb. 5.—6.

1 pár I-ső rendű jármos ökör 860—960 korona.
1 pár II-od rendű jármos ökör 760—860 korona.
1 pár II-ad rendű jármos ökör 630—730 korona.
1 drb fejős tehén 200—400 kor., 1 drb vágó ökör 250—420 kor. 1 drb. vágó tehén 220—380 ökör
1 drb veres borju 40—60 kor. 1 drb. fél éves borju 65—95 kor., 1 drb egy éves borju 75—170 kor., 1 drb két éves borju 90—240 korona. 1 drb hizott sertés 120—128 kor., pár fél éves sertés 40—45 kor., 1 pár egy éves sertés 80—95 kor. 1 pár két éves sertés 145—210 korona. 1 drb. igás ló 170—390 korona. 1 pár ökörbőr 44—50 kor., 1 pár tehénbőr 32—40 kor. 1 pár borjubőr 10—20 kor., 1 pár lóhbőr 10—20, korona.

Nagyvárad város VILLAMOS MŰVE

értési a 0. ér. izzólámpa körtéket tart raktáron 3. legfejese 3.4 watt fogyasztással gyertyánként, melyek legolcsóbb árú kaphatók. A sima izzólámpa ára darabonként 72 fillér, ha n. d. (n. d.) szines fényképsz. lámpák és n. d. szines izzólámpák különlegességeit ugyancsak kártell áron kerülnek eladásra. Ugyancsak kaphatók nernst-lámpák és osmium-lámpák gyertyánként 15 watt fogyasztással.

Csillárok, és villamosmotorok eredeti gyári árak mellett
ivlámpák

kaphatók a villamos mű igazgatósága elváltója

— villamosvilágítási —

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítását, javítását, ivlámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb ár mellett.

Nagyobb megrendeléseknél megfelelő engedmény. Költségvetések ingyen.

Villamos szerelők felvétetnek a villamos műnél.

Párisi világkiállítás 1900. Grand Prix 1896. milleneumi kiállítás
állami nagy arany érem, Hers-Concors.

Telefon:
280. sz.

Alapítva:
1854.

Első Magyar Részvény-szövetkezet
KÖBÁNYA.

Főraktár Nagyvárad és Biharvármegye területére saját hazunkban Nagypiacz-tér 3. Salamon Benedek czégnél.

Hordókba és palackokba fejtve forgalomba hozzuk összes gyártmányainkat, u. m. ászok, király, kiviteli és dupla márcziusi, bajor és udvari sör, melyek nemcsak az ország, de a külföld híres gyártmányait és minőségileg jóval felülmúlják. Főraktárunk a palackozóosztályra különös gondot fordít s azt a legújabb, legtekélyesebb üvegmosó, lefejtő stb. gépekkel felszerelte.

Különösen felhívjuk a szíves érdeklődők figyelmét a legkiválóbb orvosok által ajánlott

Dupla Góliát Maláta Gyógysörre,

melyet eredeti gyári töltésben aranykeresztes czimkével ellátott különleges palackokban hozzunk forgalomba. Ezen gyógyszer nemcsak mint a

legjobb étvágyfokozó asztali ital

ajánlatos, hanem ugy kórházak, mint a magánkezelésben a következő esetekben kiváló eredménnyel használtatik és pedig gyermekágyasok, álmatlanok, üdülők, szoptatónők, idegkimerültség és emésztési zavarokban szenvedőknél, női betegek, vérszegények, rosszul tápláltak, gyengélkedők.

10 üveg és ezen felüli megrendelések házhoz szállítatnak.

Góliát maláta sör kapható: Janky utóda Kiss Károlynál, Kádár János, Friedl és Jörös, Maar és Szabónál, Lakatos Juliánál (Széchenyi tér).

Kérjünk mindenütt kőbányai Részvény-sört.

Hirdetés.

A „NAGYVÁRADI HITELBANK” részvénytársaság. (Kossuth Lajos-utca 10. sz.)

Elfogad betéteket.

Legalább 3 hóig elhelyezett összeg után **5%-os kamatot fizet.**

Leszámitol váltókat.

Előleget ad: értékpapirokra, ékszerekre és terményekre.

Jelzálog kölcsönt nyújt: házakra és földbirtokra.

Az igazgatóság.

TÖRT SZÁMOK

TANÍTÁSA ÉS TANULÁSA

középiskolába készülő
tanulók, kisiparosok
és kisgazdák számára.

Irta: **RÁTKAY JÓZSEF.**

Kapható a

Szent László nyomdában.

Szilágyi Dezső-utca 5. sz.

Ára **20 fillér.**

Videkre 25 fillér előleges beküldése
mellett bérmentesen küldetik meg.

Pesti hazai takarékpénztári sorsjegyeket eladunk már most.

Készpénzért a napiárban.

Letétre való vételnél napi áron számítjuk és elegendő, ha a vevő a vételnél 80 koronát lefizet, a hátralékot tetszés szerinti részletekben törleszti.

A letétre való vételnél a játékjog a vevőt illeti.

Központi Takarékpénztár r.-társaság.

Szilágyi Dezső-utca. (Adorján-ház). 1512.

Építési anyag-raktár.

Van szerencsém a t. építő- és építető-közönség nagybecsű tudomására hozni, hogy helyben *Színház-utca, Adorján-házban* egy

c z e m e n t r a k t á r t

nyitottam.

Miután sikerült a Gurahonczy cementszárny kizárólagos főraktárát megkapnom, ezáltal azon kellemes helyzetbe jutottam, hogy a legjobb minőségű cementet a legolcsóbb árban számíthatom.

Továbbá ajánlok **meszet** vagononként helyben vagy bármely vasuti állomásra szállítva, a legolcsóbb napi árban **aszfalt, fedél és elszigetelő lemezt, gipszet, carbolineumot, menyezetrúd-fonatot**, mindenféle **hornyolt és hódmezővásárhelyi tető-cserepet.**

A nagyérdemű közönség b. partfogását kérve

teljes tisztelettel

1522.

Weisz József.

HIRDE T É S E K

jutányos árban

felvételnek a

„TISZÁNTÚL”

kiadóhivatalában.

A pesti hazai első takarékpénztár

egyesület ujonnan kibocsátott nyereménykötvényei fix ár mellett vásárolhatók a

Nagyvárad Takarékpénztárban
és arra darabonként 125 k.

→ **kölcsönt nyújt.** ←

Pesti hazai első takarékpénztár sorsjegyeket

napi árban elad s ezen sorsjegyekre
magas összegű

kölcsönöket nyújt

a legelőnyösebb feltételek mellett a

Polgári Takarékpénztár részvénytársaság
Nagyvárad, Kossuth-utca.

Pesti hazai első takarékpénztár sorsjegyeket

napi árfolyam mellett

eladunk.

Biharmegyei takarékpénztár
Kossuth-utca.

Ajánlom a következő

asztali boraimat

f. adózottan 10—25 L. fonott üve-
gekben (demyon)

1. n.-várad **új bor** literje **28** és fél kr.
2. 1904. » **ó bor** » **31** és fél kr.
3. 1904. » **ó vörös bor** » **45** és fél kr.

Ugyan e borokat **50—100 literes hordókban**, fogy. adó nélkül — házhoz szállítom vagy vasuti állomásra adom **18—21—35** frt. Hl. árban.

Molnár Lajos,

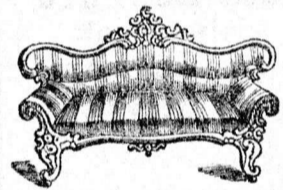
szőlőbirtokos, Schlauch-tér 18. 1420.

A butorvásárlók figyelmébe.

Olcsó

bútor

gyári árban, kezeség mellett

háló-, ebédlő-,
szalon- és uris-
szoba berendezé-
sek, valamint az
egyeb butordara-
bók a

Magyar Műbutorgyár

részvénytársaságnál

Nagyváradon, Fő u. elején.

Ipari és kereskedelmi vezető:

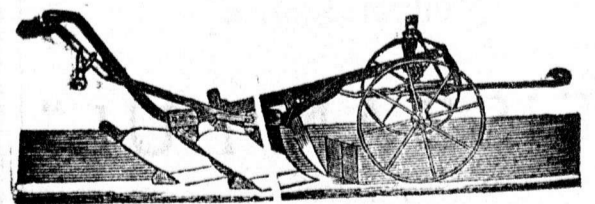
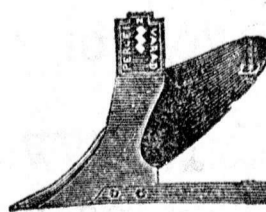
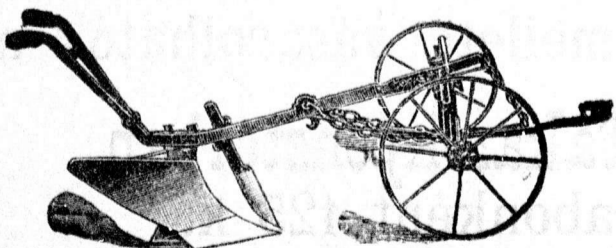
PORJESZ HERMAN.

Teljes lakás-, szálloda- és kávéház-berendezé-
sek műipari vállalata, — Kivánatra tervek és
költségvetések.

Telefon 421 szám.

PERGE és ROZSLAY gazdasági gép- és ekegyára

utóda

Gyár: Lukács György-u.

Nagyváradon.

Raktár: Nagyvásár-tér.

Mindennemű talajviszonyoknak megfelelő ekéket és egyéb talaj-
művelő eszközöket készít a legjobb minőségben.